

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Υ.ΛΙ.Κ.Υ.
(Γ.Δ. ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ, ΛΙΜΕΝΙΚΩΝ & ΚΤΗΡΙΑΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ)
Ε.Υ.Δ.Ε. Κ.Υ.Λ.Υ.
(ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ & ΛΙΜΕΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ)

Αθήνα 01/12/2021
Αρ. Πρ.: 342177/Φ.ΚΕΛ

Προς:
ΥΠ.Υ.ΜΕ./Γ.Γ.Υ./Γ.Δ.Υ.ΛΙ.Κ.Υ.
(e-mail: gdylky-gram@ggde.gr)

Ταχ. Δ/ση : Πανόρμου 22
Ταχ. Κώδικας : 115 23, Αθήνα
Πληροφορίες : Ζ. Μουτάφη
Τηλέφωνα : 210 6412481
E-mail : eyde.kyly@ggde.gr

ΘΕΜΑ : **Η με αριθμ. 576/26-11-2021 αναφορά της Επιτροπής για τη Διεκδίκηση Επίλυσης Υδατικού Προβλήματος Θεσσαλίας (Ε.Δ.Υ.ΘΕ.).**

ΣΧΕΤ. :

1. Το Α.Π. 337583/26-11-2021 έγγραφο του Τμήματος Κοινοβουλευτικού Ελέγχου.
2. Το Α.Π. 339093/29-11-2021 έγγραφό σας.

Σε συνέχεια της ανωτέρω σχετικής αναφοράς και στο θέμα που εμπίπτει στην αρμοδιότητα της ΕΥΔΕ ΚΥΛΥ (έργα εκτροπής Αχελώου προς Θεσσαλία) σας ενημερώνουμε τα εξής:

Σύμφωνα με το εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης των λεκανών απορροής ποταμών του υδατικού διαμερίσματος Θεσσαλίας και την 1^η Αναθεώρηση αυτού (Αποφάσεις της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων υπ' αριθμ. Ε.Γ. οικ.909/214 - ΦΕΚ 2561 Β'/25-9-2014 και ΕΓ οικ.897 - ΦΕΚ 4682 Β'/29-12-2017) **δεν προβλέπεται μεταφορά υδάτων από τον ποταμό Αχελώο προς το υδατικό διαμέρισμα Θεσσαλίας.**

Σύντομο ιστορικό που αφορά στην εκτροπή Αχελώου προς Θεσσαλία

Με την υπ' αριθμ. **26/2014 (ΕΥΔΕ ΟΣΥΕ Α.Π. 288/04-02-2014)** Απόφασή της η ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας κατόπιν των από Νοεμβρίου 2006 αιτήσεων ακύρωσης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αιτωλοακαρνανίας, Δήμων, Περιβαλλοντικών Οργανώσεων και Επιμελητηρίων, ακυρώνει το υπ' αριθ. **567/14-9-2006 έγγραφο της ΕΥΔΕ ΟΣΥΕ, με το οποίο επετράπη, δυνάμει των προβλεπόμενων στο Ν.3481/2006 και των εγκεκριμένων με αυτόν περιβαλλοντικών όρων**, η συνέχιση της εκτελέσεως του συνόλου του επίμαχου έργου της εκτροπής του άνω ρου του ποταμού Αχελώου προς Θεσσαλία. Συγκεκριμένα στην απόφαση αναφέρεται:

«...Η επιβαλλόμενη δε από την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης αποτροπή ή μετριασμός και επανόρθωση της βλάβης αυτής, προϋποθέτει την τήρηση των κανόνων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, πλείστοι από τους οποίους έχουν παραβιαστεί στην προκειμένη περίπτωση, σύμφωνα με όσα εκτίθενται σε προηγούμενες σκέψεις. Με τα δεδομένα αυτά, το επίδικο έργο εκτροπής ποσότητας 600 εκατομμυρίων κ.μ. ετησίως των υδάτων του Αχελώου, όπως έχει σχεδιαστεί και εγκριθεί με την προσβαλλόμενη απόφαση, αντίκειται προδήλως στην αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης».

Επισημαίνεται ότι το βασικό σκεπτικό του **Ν.3481/2006 ήταν ότι** η εκτροπή έπρεπε να συνεχιστεί για αναπτυξιακούς αλλά κυρίως για περιβαλλοντικούς λόγους γιατί:

- 1) Η 2000/60/ΕΚ για τη διαχείριση των υδάτων, προέβλεπε μεταβατική περίοδο μέχρι τα τέλη του 2009 για την έγκριση των σχεδίων διαχείρισης των υδατικών διαμερισμάτων της χώρας,
- 2) Είχε ήδη εκπονηθεί το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Νερών από το Υπ. Ανάπτυξης, στο οποίο προβλεπόταν η υλοποίηση των έργων μερικής εκτροπής,
- 3) Είχαν ήδη υλοποιηθεί έργα για την μερική εκτροπή του ποταμού Αχελώου συνολικού ύψους άνω των 500 εκατ. ευρώ, τα οποία δεν απέδιδαν απολύτως τίποτα ως αχρησιμοποίητα,

4) Είχε ήδη εκπονηθεί από την Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων του ΥΠΕΧΩΔΕ το Σχέδιο Διαχείρισης των λεκανών απορροής των ποταμών Αχελώου και Πηνειού σε πλήρη συμμόρφωση με την από 2005 απόφαση του Σ.τ.Ε.

Συνεπώς μετά την απόφαση του Σ.τ.Ε. ακυρώνεται ο υφιστάμενος σχεδιασμός, με τον οποίο υπήρχε η δυνατότητα μεταφοράς συνολικής ποσότητας νερού 600 εκατ. κυβικών μέτρων ετησίως και τον οποίο συνέθεταν τα εξής έργα :

- Δύο φράγματα με τους αντίστοιχους ταμιευτήρες στις θέσεις Μεσοχώρα και Συκιά των νομών Τρικάλων και Αρτας-Καρδίτσας καθώς και τους αντίστοιχους ΥΗΣ στις θέσεις Γλύστρα και Πευκόφυτο.
- Σήραγγα εκτροπής του Αχελώου ποταμού προς τη Θεσσαλία μήκους 17,4 χλμ.
- Έργα πρόσβασης και εργοταξιακών εγκαταστάσεων, αναρρυθμιστική δεξαμενή Μαυροματίου και υδροηλεκτρικός σταθμός Μαυροματίου και τα έργα συμπλήρωσης άρδευσης της Θεσσαλικής πεδιάδας.

Στο πλαίσιο του παραπάνω σχεδιασμού έχουν κατασκευασθεί μέχρι σήμερα :

Φράγμα Συκιάς - Οι σήραγγες εκτροπής του Κουμπουριανίτικου (μήκος 420 μ., διάμετρος 10 μ.) και του Αχελώου (μήκος 959 μ., διάμετρος 11 μ.) από τη ΔΕΗ και η πρόσθετη σήραγγα εκτροπής, που έχει μήκους 1.400 μ. και διάμετρο 12 μ. Τα κυρίως ανάντη προφράγματα του Κουμπουριανίτικου και του Αχελώου και το κυρίως κατόντη πρόφραγμα. Το σύνολο σχεδόν των εκσκαφών των αντρευσμάτων του φράγματος. Το κατόντη τμήμα των σκυροδεμάτων του εκχειλιστή. Οι έξι (6) σήραγγες τσιμεντενέσεων αποστραγγίσεων.

Σήραγγα εκτροπής – Διάνοιξη σε όλο το μήκος (17,4 χλμ.) και τελική επένδυση στο κατόντη τμήμα (5,5 χλμ. περίπου). Υπολείπονται για την ολοκλήρωση του έργου, τα έργα υδροληψίας, το φρέαρ θυροφραγμάτων, το φρέαρ ανάπασης και η τελική επένδυση της σήραγγας, από οπλισμένο σκυρόδεμα, σε μήκος 12 χλμ. περίπου, (Χ.Θ. 11+964 έως Χ.Θ. 0+100).

Φράγμα Μεσοχώρας – Έχει κατασκευασθεί από τη ΔΕΗ για ενεργειακούς σκοπούς, αλλά δεν έχει τεθεί σε λειτουργία. Δεν έχει άμεση σχέση με την εκτροπή, αδικώς «ταλαιπωρείται» από προσφυγές συνδεδεμένο με το συνολικό έργο καθώς δεν εκτρέπει νερό προς τη Θεσσαλία, ενώ είναι διεθνώς παραδεκτό ότι η υδροηλεκτρική ενέργεια είναι μία «καθαρή» και ανανεώσιμη πηγή ενέργειας με τα γνωστά ευεργετήματα (εξοικονόμηση εισαγόμενης ενέργειας πετρελαίου ή φυσικού αερίου, φυσικών πόρων, προστασία περιβάλλοντος, δημιουργία ταμιευτήρων/βιοτόπων).

Στη διαμορφωμένη σήμερα κατάσταση το πρώτο βήμα για τη συνέχιση και ολοκλήρωση των έργων του Αχελώου είναι η αναθεώρηση, με νέα μελέτη, του εγκεκριμένου το 2017 σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών απορροής του άνω ρου του Αχελώου και να επιτραπεί η ήπια εκτροπή μέχρι 250 εκ. κ.μ. ετησίως στο υδατικό διαμέρισμα Θεσσαλίας.

Παράλληλα επιβάλλεται η σύνταξη νέας μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων των έργων, πληρώντας όλες τις προϋποθέσεις της βιώσιμης ανάπτυξης για ένα έργο που κατά την άποψη του Υπ. Υποδομών & Μεταφορών είναι πρωτίστως περιβαλλοντικό αφού θα αντικαταστήσει δεκάδες χιλιάδες παράνομες και νόμιμες γεωτρήσεις στην Θεσσαλία.

Επαναλαμβάνουμε για μια ακόμη φορά ότι βασικός στόχος του έργου της εκτροπής του ποταμού Αχελώου είναι η μικρή μεταφορά υδάτων από ένα πλεονασματικό υδατικό διαμέρισμα της χώρας προς ένα άλλο ελλειμματικό. Μια ανάγκη που υφίσταται ακόμη και σήμερα αλλά πιο έντονη, εξυπηρετεί και δεν αντιστρατεύεται της αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης. Πράγματι τα 4.000.000 στρέμματα του Θεσσαλικού κάμπου αποτελούν τη μεγαλύτερη ενιαία πεδινή έκταση της χώρας και για αυτό το λόγο η άμεση άρδευση του συνόλου του κάμπου με την απόληψη νερού από την υδρολογική λεκάνη του Αχελώου αποτελεί τη μόνη λύση ανάπτυξης. Το υδατικό διαμέρισμα της Θεσσαλίας είναι ελλειμματικό και τονίζεται η άποψη ότι πέραν της ήπιας εκτροπής για να αντιμετωπιστεί το σοβαρό πρόβλημα λειψυδρίας. Θα συνεχιστεί η προσπάθεια αύξησης της ταμείωσης των υδάτων της Θεσσαλίας ώστε να διασφαλίζεται η μεταφορά υδάτων μέχρι 250 εκ. κ.μ. ετησίως, και όχι κάθε χρόνο. Τα τελευταία χρόνια ο Θεσσαλικός κάμπος μετατρέπεται σε «Σαχάρα» με τον Πηνειό ποταμό να έχει εξαφανιστεί πλέον σε ορισμένα σημεία της διαδρομής του, ενώ παράνομα φράγματα που στήνουν οι αγρότες με ξύλα, πέτρες, φερτά υλικά κ.λπ. κατά μήκος του εντείνουν το πρόβλημα της λειψυδρίας στο Θεσσαλικό κάμπο.

Με βάση τις νέες περιβαλλοντικές μελέτες είναι επιβεβλημένο να ανασχεδιαστούν όλες οι υπάρχουσες τεχνικές μελέτες, να γίνουν οι οριστικές μελέτες λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους του νέου σχεδιασμού, που βεβαίως θα επηρεάσουν το κόστος μειωτικά.

Αναφορικά με τα πλεονεκτήματα της ήπιας εκτροπής σε υδρευτικό / αρδευτικό επίπεδο, υποστηρίζεται ότι θα προσφέρει νερό ύδρευσης στις αστικές πόλεις και άρδευση στα αγροκτήματα της Θεσσαλίας, όπου σήμερα η ύδρευση γίνεται κυρίως από γεωτρήσεις (οι οποίες ενέχουν κινδύνους για την υγεία των ανθρώπων) ενώ θα προσφέρει λύση στο πρόβλημα της υπαλμύρισης των υπόγειων υδροφορέων που είναι επιτακτικό.

Συνεπώς η ήπια εκτροπή των 250 εκατ. κ.μ. νερού ετησίως από τον Αχελώο σε σύνολο των 2 δις κ.μ. νερού, αποτελεί ένα μικρό μόνο ποσοστό, το οποίο δεν πρόκειται να υποθηκεύσει το αναπτυξιακό και περιβαλλοντικό μέλλον της Αιτωλοακαρνανίας. Αντίθετα, οι εναπομένουσες, μετά την εκτροπή, ποσότητες νερού στον ήδη ρυθμισμένο

υδραυλικά Αχελώο ακόμα και στο δυσμενέστερο υδρολογικά σενάριο θα υπερεπαρκούν, έτσι ώστε να μην επηρεαστούν τα οικοσυστήματα, να αρδεύονται όλες οι αρδεύσιμες εκτάσεις, να εξασφαλίζεται πλήρως η ύδρευση των οικισμών της Αιτωλοακαρνανίας και να προστατεύονται από πλημμύρες λόγω υπερχειλίσεων του ποταμού.

Μέχρι σήμερα έχουν δαπανηθεί από το Υπουργείο μας για τα «έργα μερικής εκτροπής του άνω ρου του ποταμού Αχελώου προς Θεσσαλία», περίπου 355.000.000 €.

Επίσης για την κατασκευή του φράγματος Μεσοχώρας με τον ΥΗΣ αυτού, έχουν δαπανηθεί από τη ΔΕΗ Α.Ε. περίπου 300.000.000 €.

Δηλαδή, συνολικά έχουν δαπανηθεί μέχρι σήμερα 655.000.000 €.

Πρέπει να επισημανθεί ότι η 26/2014 απόφαση του Σ.τ.Ε. δεν αναφέρεται καθόλου στην τύχη των υπαρχόντων έργων στο ενδιάμεσο διάστημα εκπόνησης νέων περιβαλλοντικών μελετών και όρων με τα νέα δεδομένα. Την απόφαση έχουμε ήδη διαβιβάσει μέσω της Δ17 και του Γραφείου του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Έργων προς το Νομικό Σύμβουλο της ΓΓΔΕ (Α.Π. 288/Κ.Ε.2030Α/7-2-2014/ΕΥΔΕ ΟΣΥΕ) ζητώντας τις απόψεις του.

Δική μας άποψη, σε συνέχεια της από 17-12-2013 επιστολής του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Έργων προς το Σ.τ.Ε. και διαχρονικά επανειλημμένων ενημερωτικών σημειωμάτων προς την πολιτική ηγεσία, είναι ότι πρέπει να γίνουν οι κάτωθι ενέργειες:

Για υπέρτατους λόγους προστασίας της ανθρώπινης ζωής, του δημοσίου συμφέροντος και της προστασίας από την απώλεια του επενδυμένου κεφαλαίου (που μέχρι σήμερα ανέρχεται στα 470.000.000,00 € περίπου, επιβάλλεται να ληφθούν προσωρινά μέτρα προστασίας των έργων σήραγγας εκτροπής και Φράγματος Συκιάς, διότι ότι εάν συμβεί αστοχία - κατάρρευση τους, τότε εκτός από τις πάσης φύσεως υλικές ζημιές θα κινδυνέψουν ανθρώπινες ζωές στην περίμετρο των έργων και θα υπάρξει εκτεταμένη οικολογική καταστροφή.

Στην κατεύθυνση αυτή, η Υπηρεσία μας προωθεί τις διαδικασίες και εγκρίσεις για την δημοπράτηση του έργου «Επείγουσες εργασίες άρσης φερτών υλών από τους ποταμούς Αχελώο και Κουμπουργιανίτικο για την αποφυγή κινδύνων από πλημμυρικά φαινόμενα και λοιπές κατασκευές ασφάλειας υφιστάμενων ημιτελών κατασκευών στα έργα εκτροπής Αχελώου. - Εφαρμογή Σχεδίου Παρακολούθησης της Ασφάλειας των ημιτελών έργων Φράγματος Συκιάς και Σχεδίου Εντοπισμού και Ενημέρωσης Κινδύνου από πιθανή καταστροφή των προφραγμάτων Συκιάς», ποσού 1.880.460,00 €.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ Ε.Υ.Δ.Ε. Κ.Υ.Λ.Υ.

Εσωτερική Διανομή:

- 1.Προϊστάμενος ΕΥΔΕ ΚΥΛΥ
- 2.Χρον. Αρχείο
- 3.Τμήμα Κατασκευών

Κ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΕ Μηχανικών με Α' β.